شەش وێستگەی ژیانم دوایین وتاری: جۆرج تەڕابشی ... و: ئاکۆ قادر حەمە

من کە لە گەشتی کۆتایی ژیانمدام، و دوایی شەش دەیە لە هاوەڵی پێنوس کە بە باشترین هاوەڵم دانابوو، لە دوایی هاوسەرو منداڵەکانم، وا دە گەڕێمەوە سەر شەش وێستگە لە ژیانمدا کە ڕۆڵێکی یەکلاکەرەوەیان بینیوە لە هەموو ئەو شتانەدا کە نوسیومەو لە ئەو ئاراستەیەشدا کە پێم نوسیوەو هەتا لەو بوارانەشدا کە وەرگێڕانم تێدا کردوە.

وێستگەی یەکەم:

لە خێزانێکی مەسیحیدا لە دایك بووم، لە سەرەتایی هەرزەکاریمدا زۆر بە توندی ئایندار بووم، ئەرکە ئایینەیەکانم ئەوەندە بە هەستیاریەوە ئەنجامدەدا هەتا برا چکۆلەکەشم گاڵتەی پێم دەکرد.
ڕۆژێکیان لە قوتابخانە، لە پۆلی دووەمی ناوەندی ئەوکاتە بووبومە 14 ساڵ، لە ناو وانەکاندا وانەیەکی ئایینی هەبوو کە کاهینێك دەیوتەوە کە ناسرابوو بە سروشت توندی، تا ئەو قۆناغە بیرۆکەیەکی ڕوونمان وەرگرتبوو دەربارەی نەخشەی گەردوون و بازنەیی زەوی و خولگەکەی و قەبارەکەی، لە یەکێك لە وانەکانی ئایینیدا مامۆستای کاهین پێ ی وتین:" منداڵەکانم ئێستا دەزانن زەوی چی یە، هەروەها دەزانن قەبارەکەی چەندە، دەمەوێت ئێستا ئەوە بێننە پێش چاوتان کە زەوییەك هەیە ملیۆنێك جار لەم زەویە گەورەترە، وە ئەو زەوییە گەورەترە بە ملیۆن جار لەم زەویە لە ئاوو خاك پێك نەهاتوە بەڵکو لە ئاسنی لە پۆڵا توندتر پێکهاتوە، ئەو زەویە ملیۆن جار گەورەترە لە زەوی و لە ئاسن توندتر پێکهاتوە، هەر ملیۆن ساڵ جارێك باڵندەیەك دێتە سەری باڵەکانی پێدا دەخشێنێت، بە چەند و بە چەند -ئەم وشەیە هەتا ئەمڕۆش لە گوێمدا دەزرنگێتەوە- چەند ملیۆن ملیۆن ساڵی پێویستە ئەم باڵندەیە بتوانێت بە باڵەکانی کە ملیۆن ساڵ جارێك بەو زەویە ملیۆن جار گەورەترە لە زەویدا دەیخشێنێت دەتوانێت ئەو زەویە بسڕێتەوە(نەیهێڵێت)؟ ئەو زەویە نامێنێت بەڵام سزای ئێوە لە دۆزەخدا دەمێنێت ئەگەر بە گوناهەوە بمرن.

ئەم ئاگادارکردنەوە ژمێریاریە توشی لەرزی کردم. –هەموو

ڕەهەندەکانی تێگەشتم ئەوکاتە منداڵێکی زیرەك بووم- لە قوتابخانەکە هاتمەدەرەوە و لە ڕێگادا سەرم بادەدا. قوتابخانەکە لە گەڕەکێکی کۆن و خەمناك بوو، بۆنی شوێنە داخراوەکانی لێ دەهات، لە دووری 200 مەتر لە دەروازەیەکی تەنگەبەردا کە لە شەودا بە دەرگایەکی ئاسنین کڵۆم دەدرا، لەو دەروازەیەوە دەچویتە سەر گەڕەکێکی پان و کراوە کە لێیەوە یەکەم شت دەتبینی باڵەخانەیەکی تا ئاستێك تازەبوو کە لە نهۆمی دووەهەمیدا خێزانێکی ئیتاڵی دەژیان، کە سێ کچی گەلێك جوانیان هەبوو، زۆرجار دەماندیتن لە “باڵکۆنەکەیاندا” دادەنیشتن بەشێوەیەك کە لە هەموو لایەکی شەقامەکەوە بۆ بینین واڵا بوو. ئەو ئێوارەیە هەر کە تەماشام کردن بە پەلە نیگام لە سەریان لابردو چاوم داخست، بۆ؟ لێرەدا دەبێت بگەڕێمەوە بۆ ئەو مەسیحیەتەی کە لە ناویدا لە دایك بووم و بنەماڵەکەشم لە سەر ئەوە پەروەردەیان کردبوم.

لە مەسیحیەتدا دەوترێت کە گوناە سێ کوچکەییە: گوناە لە کردەوەدا، گوناە لە گوتندا، گوناە لە بیرکردنەوەدا، هەتا ئەم گوناهەی سێ یەم دەکرێت گوناهێکی کوشندە بێت، و سزاکەشی بە پێ ی لاهوتی مەسیحی چونە دۆزەخ بێت بۆ هەتا هەتایە، ئەگەر لە بارەی سێکسەوە بێت بە پێ ی ئەو وەسیەتەی کە دەڵێت: “ئیشتیهای ئافرەتی کەس مەکە”. بەو پێ یەی هەموو ئافرەتێك ئەگەر هاوسەری شەرعیت نەبوو ئافرەتی ئەوی ترە، کەواتە، ئارەزوی سێکسی خۆی دەبێتە هۆی گوناهێکی کوشندە کە خودا لە مرۆڤی نابورێت وە لە سزای دۆزەخی ڕزگار ناکات ئەگەر لە بەردەم کاهینێکدا دانی پێدا نەنێت. ئەم کاهینەش لەم وانە ئاینیەدا جەختی لە سەر گوناهی بیرکردنەوە بوو، چونکە دەیزانی کە بواری بیرکردنەوەی هەرزەکاران لە قۆناغی هەرزەکاریدا هەر لە سەر سێکسە. بەمشێوەیە کە لە دەروازە تەنگەبەرەکەی قوتابخانەکەوە دەرچووم بەرەوە ئەو شەقامە فراوانەی کە کراوەبوو بە سەر باڵکۆنی سێ کچە هەرزەکارە ئیتاڵیەکەدا، من دابەشبووم بەسەر ئارەزووی تەماشاکردنیان و ترس لە سزای هەتا هەتایی ئاگری دۆزەخ بەو شێوە ترسناکەی کە مامۆستا کاهینەکەمان بۆی وێنا کردبویین لە ڕێگای نمونەی باڵندەکەو زەوییە ئاسنینە ملیۆن جار گەورەترەکە لە زەوی. بەمشێوەیە تەنها بەوەوە نەوەستام کە چاوم داخەم، بەڵکو بەو ڕێگایەدا بەرەو ماڵەوە دەڕۆشتم، هەوڵم دەدا وێنەی سێ ئیتاڵیەکە لە خەیاڵم دەرکەم و هەموو ترسم لەوە بوو بە ڕێکەوت لەو باڵکۆنانەوە ئینجانەیەك لەو ئینجانە گوڵانەی کە نەریتێکی خەڵکی شارەکەم “حەلەب” بوو کە باڵکۆنەکانیان پێ دەڕازاندەوە بکەوێت بەسەرمداو بمرم و من لە باری گوناهێکی کوشندەدابم. گەشتمە ماڵەوە

و لە بارێکی تائاستێك شێواودا بووم و وێنەم دەکرد و تایەکی ڕاستەقینە لێ ی دام و دوو ڕۆژ لە جێگادا خستمی، کاتێك بەئاگا هاتمەوە یەکەم پەرچەکردارم ئەوە بوو کە بە خۆمم ووت: نا، ئەو خودایەی کە ئەو کاهینە بۆی باسکردم ناکرێت هەبێت و ناکرێت تا ئەو ئاستە ستەمکار بێت، لەو ڕۆژەوە لەوە کەوتم مەسیحی بم.

وێستگەی دووەم :

کە ئاراستەی کۆتایی ژیانی دیاریکردم، جگە لە چیرۆکی وازهێنانم لە مەسیحیەت، ئەو کاتەبوو کە لە قۆناغی ئامادەییمدا دەچوومە قوتابخانەیەکی فەرمی سەر بە دەوڵەت، ئەوەی لە یادم بێت ساڵی 1955 بوو. ئەویش دوایی ڕوخانی ژەنەراڵی سەربازی ئەدیب ئەلشیشکلی دەسەڵاتداری دیکتاتۆری سوریا بوو، کە هاوپەیمانی نێوان حزبی بەعس و حزبی شیوعی و ئیخوان موسلمین ئەو دەسەڵاتەی ڕوخاند، کاتێك گفتوگۆیان لە نێوان خۆیاندا کردوە، لە ئیخوان موسلمینیان پرسیوە: چیتان دەوێت؟ چ وزارەتێك؟ ووتیان: ئێمە وزارەتمان ناوێت، ئێمە یەك داواکاریمان هەیە ئەویش دانانی وانەی فێرکردنی ئایینیە لە قوتابخانە ئامادەییەکاندا. فێرکردنی ئایینی لە قۆناغی سەرەتایی و ناوەندیدا ڕێگاپێدراو بوو بەڵکو سەپێنرا بوو. بەڵام لە قۆناغی ئامادەییدا وانەکانی زانستی ئەخلاق و پەروەردەی نیشتیمانی دەخوێنرا و وانەی فێرکردنی ئایینی تێدا نەبوو. بەمشێوەیە بڕیاردرا بە زیادکردنی وانەی ئایینی بۆ قۆناغی ئامادەیش، منیش لەو ساڵەدا چومە ئامادەیی.

ئەو ڕۆژانەی کە پێم وترا وانەی ئایینی هەیە، بە هاوڕێکانم ووت، ئەو کات خەریك بوو بەرەو ئەوە دەچوو ببم کادرێکی سۆشیالیستی ناو “حزبی بەعس”، وتم: دەمەوێت بچمە وانەی ئایینیەوە تا زیاتر فێربم، چونکە پێشتر لە قوتابخانەدا تەنها وانەی پەروەردەی مەسیحیم وەرگرتبوو، بەڵام ئێستا دەمەوێت زیاتر دەربارەی ئیسلام بزانم کە ئایینی زۆرینەی سوریەکانە، چوومە وانەکەوە، مامۆستاکە شێخێکی باڵا بەرز بوو، تا ئێستاش ڕەنگی دیزداشە خۆڵەمێشیە ڕازاوەکەیم لە یادە، پێشتر بە تەباشیر لە سەر سەبورەکە نوسیبووی: “هەرکەس موسڵمان نەبێت دوژمنی ئیسلامە”، ئەمە بابەتی وانەکە بوو. ئەمەی شیدەکردەوەو شیدەکردەوە و هاوپۆلەکانیشم لەمنیان دەڕوانی، هەمویان بە وریاییەوە تێیان دەڕوانیم تا پەرچەکرداری من ببینن، نیوەی کاتی وانەکە تەواو بوو منیش هەر گوێم لە وانەکە دەگرت، پاشان شێخ گووتی: ئێستا دەرگای گفتوگۆ دەکەینەوە. منیش یەکسەر دەستم بەرزکردەوە، وتی: فەرمووو، ناوت چییە؟ بە جەختکردن لە

ناوەکەم وتم: ناوم: “جۆرج تەڕابشی” یە، وەك ئاشکرایە جۆرج ناوێکە جگە لە مەسیحیەکان کەس بەکاری ناهێنێت، پەشۆکاوو دڵۆپەی ئارەق لە نێوچەوانیەوە دەرچوو، درێژەم دایە و گوتم: مامۆستا من موسڵمان نیم، من بە بنەچە مەسیحیم، ئایا من دوژمنی تۆم؟
وتی: پەنا بەخوا، کێ ئەمەی ووتوە؟ چۆن وا دەڵێیت؟
پێم وت: مامۆستا وا 30 خولەکە تۆ دەڵێیت ئەوەی موسڵمان نەبێت دوژمنی ئیسلامە، ئایا من دوژمنی تۆم؟ ئیدی مامۆستاکە هەڵەکەی خۆی بۆ دەرکەوت، و وتی: نا نا مەسیحیەکان ئەهلی کتابن، ئەو پرسیارەی لە لای من دروست بوو ئەوە بوو کە بۆچی نەیزانی و هەر لە سەرەتاوە ئەو هەڵاوێردەی بۆ ئەهلی کتاب نەکرد؟ بەڵام هەتا ئەگەر پرسیاریشم لێ نەکردایە ئایا هەر کەسێك موسڵمان نەبێت دەبێت بە دوژمنی ئیسلام؟ دەبوو ئەو کات ئەو پرسیارەشم لێ بکردایە: هەتا ئەگەر لە ئەهلی کتابیش نەبم ئایا من دوژمنی تۆم؟ بەڵام خۆم گرت.
لەو ساتەوە تێ گەشتم کە ئەرکێکی گەورە لە کۆمەڵگاکانماندا چاوەڕێمانە و پرسەکە تەنها نە گۆڕینی سیاسەتە و نە گۆڕینی وزارەت، بەڵکو یەکەم ئەرك و پێ دەچێت دوا ئەرکیش هەر پرسی گۆڕین بێت لە بواری بیرکردنەوەدا، بەڕێکەوت لە دوایدا وا هەڵکەوت کاتێك بووم بە مامۆستا، ڕۆژی کردنەوەی وەرزی تازەی خوێندن، چاومکەوت بە هەمان مامۆستا لە هۆڵی مامۆستایان ئەو هەر مامۆستای پەروەردەی ئایین بوو لەو قوتابخانەیەدا کە من بە مامۆستای زمانی عەرەبی تێیدا دامەزرام، بە پەلە لە کۆرسیەکەی هەستا و بەرەو ڕووم هات لە ئامێزی گرتم و وتی: ببورە مامۆستا، هەڵەیەك بوو لە ژیانمدا کردم هەرگیز دووبارەی ناکەمەوە.

وێستگەی سێیەم:

لە ژیانمدا ڕووبەڕووی ڕوداوێکی هاوشێوە بوومەوە، بەڵام ئەمجارە لە گەڵ هاوڕێ حزبیە مەسیحیەکانمدا. ئەو ڕووداوە گۆڕانێکی قوڵی لە ناخمدا و لە هۆشیاریمدا دروست کرد و بوو بە هۆیەکی سەرەکی لەوەی بووم بە نوسەر لە بەر ئەوەی هەستم کرد نوسین تاکە ڕێگایە کە بتوانم بیگرمە بەر بۆ گۆڕینی هزری لە کۆمەڵگادا. ڕووداوەکەش بەمشێوە بوو: وەك نەیارێکی دەسەڵاتی حزبی بەعس خرامە زیندانەوە. پێشتر ئینتیمام بۆ حزبی بەعس هەبوو پێش ئەوەی دەسەڵات بگرێتە دەست، پاش ساڵێك لە هاتنە سەر دەسەڵاتی حزبی بەعس وازم لەو حزبە هێنا بەهۆی ناکۆکی سیاسی و ئایدۆلۆجیم لە گەڵیاندا کە لێرەدا دەرفەتی چونە ناو وردەکاریەکانیمان نیە. پاش ئەوەی وازم لەو حزبە هێناو بووم بە ئۆپۆزیسیۆن خرامە زیندانەوە. لە زیندان ژمارەیەك

بەعسی زیندانیکراو هەبوون کە سەر بە ئاراستەی ڕاست ڕەو بوون کە پێچەوانەی ئاراستەی دەسەڵات و پێچەوانەی ئاراستەی چەپیش بوو کە من ئینتیمام هەبوو بۆی دوای ئەوەی حزب بەسەر باڵی جیاوازدا دابەشبوو، زۆرینەی ئەوانە خەڵکی جەبەل حۆران بوون لە سوریا کە زۆرینەی دانیشتوانی ئەو ناوچەیە هەر لە سەردەمی غەساسنەکان و دوای ئەوانیشەوە هەر مەسیحی بوون. لە زیندان پێنج یان شەش لەو بەعسیە مەسیحیانە لە ژوورێکی بەکۆمەڵدا پێکەوە بووین کە دەیەها زیندانیکراوی لە خۆدەگرت. ئەوکات ژیانی هاوسەریم لە گەڵ خانمی نوسەر "هنریت عەبودی" پێکهێنابوو، یەکەم منداڵم لێ ی هەبوو کە تەمەنی ساڵێك یان دوان دەبوو، بیرم نەماوە. لە زینداندا بووم و تەنها بیرم لە ژنەکەم و لەو منداڵە دەکردەوە کە لای ئەو جێم هێشتبوو، نازانم چۆن باس هاتە سەر باسی شەرەفی سێکسی کە پێویستە ئەو ئافرەتە بکوژرێت کە پەیوەندییەکی سێکسی ناشەرعی دەبەستێت ئەگەر موسڵمان بێت یان مەسیحی، وە وا باشتریشە کە لە لایەن براکەیەوە سەرببردرێت لە پێناوی گەڕاندنەوەی شەرەفی لەکەداربودا. قسە دوای قسە گفتوگۆکە گەیاندنی بەمەی، پێم وتن: من لە بنەمای تاوانی شەرەف لە بناغەوە ڕەت دەکەمەوە، وە ئەم هەڵوێستە ناتوانم قبول بکەم لە مرۆڤێکەوە خۆی وا پیشان دەدات پێشکەوتوخواز یان سۆشیالیستی یان بەعسی بێت. لەو کاتەدا یەکێکیان بە توڕەییەوە هەڵیدایەوو وتی: تۆ ژنت هێناوە؟ وتم: بەڵێ، وتی: چیت هەیە؟ وتم: کچێکم هەیە. گوتی بەدڵنیاییەوە منداڵە؟ وتم: بەڵێ. وتی: وا دانێ کچەکەت گەورە بووە و لە گەڵ گەنجێکدا هەڵەی کرد ئایا سەری نابڕیت؟؟ پێم وت: من مایای کچم (کچەکەم ناوی مایایە) سەربڕم لە بەر ئەوەی بینیومە کوڕێکی پەسەندکردوە! وتی: چۆن؟ سەری نابڕیت؟ پێم وت: هاوڕێ شێت بوویت!! مایا سەر بڕم؟ ئەو وتی: تۆ شەرەفت نیە! تۆ عەرەب نیت و شایستەی ئەوەش نیت نە عەرەب بیت و نە بەعسیش بیت! ئەو هاوڕێ زیندانیکراوانەم بڕیاری دابڕان و قسە لە گەڵ نەکردنیان لە گەڵ دام لە بەر ئەوەی شایستەی شەرەفمەندی ئەوە نەبووم کە نە عەرەب بم و نە بەعیش بم گەرچی وەك ئەوان ئۆپۆزیسۆنی ڕەوتی دەسەڵاتداریش بووم. لە ئەنجامی ئەم پشت تێ هەڵکردنەیان لە من و ئەو کارە دوژمناکارانەی دواتر لە بەرامبەرم نواندیان داواکاریەکم بۆ ئیدارەی زیندان بەرزکردەوە تێیدا داوامکردبو بمگوازنەوە بۆ ژوورێکی تاکەکەسی، لە بری ئەوەی لە ناو هاوەڵانێکدابم کە پشتم لێ کەن و ڕقیان لێم بێتەوە.

لەو ڕۆژەشەوە وانەیەکی تازە فێربووم ئەویش ئەوە بوو کە پرسەکە تەنها پرسی موسڵمان و نا موسڵمان، ومەسیحی و نامەسیحی نیە، لە

ڕووی هۆشیاری کۆمەڵایەتییەوە… گەرچی سەر بە یەک ئایدۆلۆجیاش بن. پرسەکە زۆر لەوە قوڵترە. پرسەکە بە پلەی یەکەم پرسی بونیادی هزرییە. لە ناو مۆخی مرۆییدا دوو چین هەیە: چینێکی سەرەوەی ڕووکەش کە دەکرێت سیاسی بیت، پێشکەوتوخواز بیت، سۆشیالیستی، وەحدوی بیت، لە گەڵ چینێکی بونیادی لە خوارەوە کە لە ناو ئەم مۆخەیاندا دەکرێت تا سەر مۆخ تا سەر ئێسقان کۆنەپەرست بیت، ئەگەرچی هەڵگرەکەی مەسیحی بێت یان موسڵمان. لەو ڕۆژەوە بڕوایەک لە لام بەهێز بوو کە هەڵوێست بەرامبەر ژن لە کۆمەڵگاکانماندا هەڵوێستمان بەرامبەر سەرتاپای جیهان دیاریدەکات. لەو ڕۆژەشەوە بڕوایەک لە لام لە هەر کاتێکی تر زیاتر بناغەی داکوتی ئەویش ئەوەبوو کە پێویستە خەبات بکەیین لە ڕێگای وشەوە لە پێناوی گۆڕینی شێوەی بیرکردنەوە، گۆڕینی بونیادی ناوەکی عەقڵ، نەک تەنها بونیادی ڕووکەشی سیاسی یان ئایدۆلۆجی.

لە وێستگەی چوارەمی:

ژیانمدا، لە دوای قۆناغی نەتەوەپەرستی عەرەبی و بەعسی بوون و چەپبوون و مارکسی بوندا، نۆبەی فرۆید هات.
چیرۆکی من لە گەڵ فرۆیددا بە ڕوداوێکی سەرنجڕاکێش دەستی پێ کرد، دوای ئەوەی ژنم هێنا و دوو کچم هەبوو، هەر کە لە سەر سفرە دادەنیشتم بۆ نانخواردن، نانەکەم بەدەستەوەدەگرت -لە سوریا نانێکی عەرەبیمان هەیە- لە زۆر لە وڵاتە عەرەبیەکانی تردا باو نی یە، ناخودئاگایانە لە لێوارەکانیەوە پارەپارەم دەکرد و هاوسەرەکەم و کچەکانیشم لە بەرامبەرم دانیشتون نان دەخۆن، نەمدەتوانی بەر بەخۆم بگرم کە نانەکە وا پارچە پارچە نەکەم هەتا ئەگەر لە سەر سفرەکەش میوانیشمان هەبوبێت.
هاوسەرەکەم بە دیالێکتە حەلەبیەکەی پَی دەوتم: جۆرج عەیبە، خەڵک دەتبینن، و کچۆڵەکانیشت ئەم نەریتەت فێر دەبن، هەتا کە میوانێکیشمان دەبێت دەتبینن چۆن بەرامبەریان نان بەوشێوەیە پارچە پارچە دەکەییت! منیش پێم دەگوت: ڕاست دەکەییت. بەڵام هەموو جارێک خۆم لە بیر دەکرد و بە بێ مەبەست دەگەڕامەوە سەر لێک هەڵوەشاندنەوەی نان بە بێ ئەوەی ئاگام لێ ی بێت. وە بەمشێوەیە هەتا ڕۆژێکیان بە ڕێکەوت وتارێکم خوێندەوە- لەو بڕوایەدا نیم هی فرۆید بێت بەڵکو هی یەکێک لە قوتابیەکانی بوو- دەربارەی ئەم دیاردە دەرونیە دەدوا و وای دادەنا کە نیشانەیەکی عەسابی (دەماری) بێت بەو پێ یەی کردەیەکی لێکهەڵوەشاندنەوەی خۆنەویستانە و ناخودئاگایانەی باوکە. کاتێک ئەو وتارەم خوێندەوە تەزوو بە

گیانمدا هات: کەواتە من باوکم پارە پارە دەکەم! لە ڕاستیدا لە هەرزەکاریمدا نێوانم لە گەڵ باوکم باش نەبوو. لەو ڕۆژەوەی ئەو وتارەم خوێندەوە کراوەمەوە بەڕووی شیکردنەوەی دەرونیدا، دەستمکرد خوێندنەوەی فرۆید پاشان دەستم کرد بە وەرگێڕانی، دواجار لە گەڵ باوکم ئاشت بومەوە- ئەوکاتە ساڵانێك بەسەر مردنیدا تێ پەڕیبوو- لە بەرامبەر باوکمدا بەخۆمدا چووەمەوە و ئاستێکی باش لە ئارامی دەرونیم بۆ گەڕایەوە و وای لێ کردم تا ڕادەیەك بەشێوەیەکی نوێ تەماشای ژیان بکەم. نزیکەی 30 کتێبی فرۆیدم وەرگێڕا، بەڵام دیارە کە لە زمانی ڕەسەنی خۆیەوە کە ئەڵمانیە وەرم نەگێڕا، بەڵکو لە زمانی فەڕەنسیەوە وەرمگێڕا. ئێوە ئەو پەندە ئیتاڵیە دەزانن کە دەڵێت: وەرگێڕ خائنە Traduttore, traditore. منیش ئەگەر لە وەرگێڕاوێکەوە وەرگێڕان بکەم ئەوا خیانەتێکی دوانەییە، بەڵام ئەم هەڵبژاردنەم ناچاری بوو چونکە لە ناو ڕۆشنبیری عەرەبیدا، کە بەهۆی کۆڵۆنیالیستی پێشوەوە دوو زمانی ئینگلیزی و فەڕەنسی باڵادەست بوون تێیدا، ئەوانەی وەڕگێڕانیان لە ئەڵمانیەوە دەزانی کەمینەیەکی بچوك بوون. ئەگەر من فرۆیدم وەرنەگێڕایە و کەسی تریش لە ئینگلیزی و فەڕەنسیەوە وەریان نەگێڕایە ئەوا ڕۆشنبیری عەرەبی بە بێ فرۆید و شیکردنەوەی دەرونی دەمایەوە، ئەمەش شتێکی پەسەند کراو نیە. بەدڵنیاییەوە من خیانەتێکی دوانەییم ئەنجامدا لەوەرگێڕانم لە بۆوەرگێردراوەوە، بەڵام لەو بڕوایەدام خزمەتێکی پێویستم بە ڕۆشنبیری عەرەبی کردوە. من ئێستا سەرقاڵم، نزیکەی ساڵێکە، بە چاو پیاخشاندنەوە بە وەرگێڕانە فرۆیدیەکانمدا بە سود وەرگرتن لە بڵاوبونەوەی وەرگێڕانی تازەی فرۆید بۆ سەر زمانی فەڕەنسی- دوو وەرگێڕان یان سیان بۆ یەك کتێب- بۆ ئامادەکردنی نوسخەیەکی پاکژکراو و زیاتر هاوشێوە بە دەقە ڕەسەنەکە، بە ئاواتی ئەوەی ڕۆژێك بێت وەرگێڕمان هەبێت ڕاستەوخۆ لە زمانی ئەڵمانیەوە وەرگێڕان بکەن.

لە وێستگەی پێنجەمی:

ژیانمدا لە سەر پەیوەندیم لە گەڵ محەمەد عابد ئەلجابری دەوەستم کە چارەکە سەدەیەکم لە ژیانمدا بۆ تەرخانکرد.

لە ساڵی 1972 گواستمەوە بۆ لوبنان بۆ گرتنە دەستی سەرنوسەری لە گۆڤاری “دراسات عربیە” ی مانگانە کە لە لوبنان دەردەچوو لە خانەی الگلیعە. جابری لە سەرتای هەشتاکانەوە هەندێك وتاری بۆ دەنارم بۆ بڵاوکردنەوە لە گۆڤارەکەدا. پاشان کتێبێکی نارد بۆ خانەی الگلیعە بە ناونیشانی “پێکهاتەی عەقڵی عەرەبی”، کە بەشی یەکەمی پرۆژەی

“ڕەخنەی عەقڵی عەرەبی” بوو. خاوەنی خانەکە بەشیر ئەلداعوقی کۆچکردوو دەستنوسەکەی پێدام و گوتی: تەماشایەکی ئەم کتێبە بکە تۆ باشتر لە من لە کەلەپور تێ دەگەیت. کتێبەکەم خوێندەوە و پێم وت: ئەمە کتێبێکی نایابە، یەکسەر بڵاوی بکەرەوە. بەدڵنیاییەوە بڵاوی کردەوە. بەڵام هەر لەو کاتانەدا بوو بڕیاری خۆم دابوو- لە شەڕی ناوخۆی لوبنانیش بێزار بووبوم- بە کۆچکردن لە بەیروتەوە بۆ پاریس بۆ کارکردن لە گۆڤاری “الوحدە”.

لە کاتێکدا من ماڵئاواییم لە وار و لە هاوڕێیان و لە بەشیر ئەلداعوق دەکرد کتێبی “پێکهاتەی عەقڵی عەرەبی” بڵاوبوبوەوە، ئەم کتێبەش تاکە کتێب بوو لە گەڵ خۆم هەڵمگرتبوو لە بەیروتەوە بۆ پاریس لە گەڵ فەرهەنگی “المنهل”ی سوهەیل ئیدریس، لە کتێبخانەکەم کە پێنج هەزار کتێبی تێدابوو تەنها ئەو دوو کتێبەم لە گەڵ خۆم برد.

گەشتمە پاریس و لە ماڵە تا ڕادەیەك چۆڵەکەمدا دووبارە ئەم کتێبەم خوێندەوە، بە تەواوەتی بە کاریگەری کتێبەکە کاریگەر بووم. یەکەم وتار کە لە گۆڤاری “الوحدە” بڵاوم کردەوە دەربارەی ئەم کتێبە بوو. بە ڕوونی وتبووم- زۆر لەو کەسانەی ژیاننامەی منیان خوێندۆتەوە ئەم چیرۆکە دەزانن- “ئەم کتێبە تەنها هۆشیارت ناکاتەوە بەڵکو دەتگۆڕێت، هەر کەس ئەم کتێبە بیخوێنێتەوە دوای ئەوەی دەیخوێنێتەوە ناگەڕێتەوە سەر ئەو شێوەیەی کە بووە پێش ئەوەی بیخوێنێتەوە”. بەم حەماسەتەوە خوێندنەوەیەکم لە سەر کتێبەکە لە گۆڤاری “الوحدە” بڵاوکردەوە. بەڵام خاڵێکی تەفسیلی بچوك لە کتێبەکەدا هەبوو هەندێك گومانی لا دەوروژاندم ئەویش پەیوەندی بە هەڵوێستی جابریەوە هەبوو لە بارەی “ئیخوان ئەلسەفا”.

لە خوێندنی زانکۆییمەوە لە بەشی زمانی عەرەبی لە زانکۆی دیمەشق بیرۆکەیەکی گشتیم لە بارەی ئینتیمای ئیخوان ئەلسەفام بۆ عەقڵانیەتی فەلسەفەی ئیسلامی لادروست بووبوو. جابریش هەندێك قسەی زۆر نێگەتیڤی دەربارەی ئیخوان ئەلسەفا کردبوو ئەوانی بە “عەقڵی دابڕاو (جیابوەوە) لە ئیسلام” دانابوو، بە جەتکردنەوە لەوەی کە ئەوان دژ بە عەقڵ، و دژ بە فەلسەفە، ولۆژيك، و و دژی خاوەنی لۆژیکیش کە ئەرستۆیە وەستاونەتەوە. بەمشێوەیە گومانێك لە بارەی ئەم خاڵەوە بە تایبەت لە لام دروست بوو، لە تواناشمدا نەبوو یەکلایی بکەمەوە لە بەر ئەوەی نامەکانی ئیخوان ئەلسەفا بەردەست نەبوو لەم تاراوگە پاریسیەمدا.

بارودۆخ وای هێنا کە گەشت بکەم بۆ یەکێك لە وڵاتانی کەنداو کە بانگهێشکرا بووم بۆ کۆنگرەیەك، لەو ولاتەی کەنداودا بەخۆمم وت من

ئەو نامانەی ئیخوان ئەلسەفا بەردەست دەخەم بۆ یەکلاکردنەوەی ئەم پرسە. ڕۆشتم بۆ کتێبخانەیەکی گەورە لەوێ لە فرۆشیارەکەم پرسی: کتێبی “نامەکانی ئیخوان ئەلسەفا”ت هەیە؟ بە تۆنێکی سەرسوڕماوە وتی: نەخێر مامۆستا. پێم وت: لە کوێ دەتوانم دەستم بکەوێت؟ وتی: مامۆستا، تۆ ئەزانی ئەم کتێبە دەربارەی فەلسەفەیە؟ پێم وت: بەڵێ. وتی: کتێبی فەلسەفی لێرە قەدەغەیە. ئەمەش یەکەمجارم بوو ببیستم کتێبی فەلسەفی قەدەغە بێت، دواتر بۆم دەرکەوت نەك تەنها لەم وڵاتەی کەنداودا کتێبی فەلسەفی قەدەغەیە بەڵکو لە زۆربەی دەوڵەتانی کەنداودا قەدەغە بوو. بە فرۆشیارەکەم گوت: ببورە، بەخودا من نەمزانیو. لە قسەیەکەوە بۆ قسەیەکی تر دەستمکرد بە گفتوگۆیەکی دۆستانە لە گەڵیدا و پێم وت: من کتێبەکەم پێویستە، چی بکەم؟ وتی: لەوێدا کتێبخانەیەکی تر هەیە. ناو و ناونیشانەکەی پێدام و وتی: بەڵکو لای بێت.

چووم بۆ کتێبخانەی دووەم و لە بارەی کتێبەکەوە لە فرۆشیارەکەیم پرسی. بێگومان هەمان وەڵامی دامەوە، پێم وت: ڕێگەم بدە خۆمت پێ بناسێنم: من نوسەرو وەرگێڕم ناوم “جۆرج تەڕابشیە”. هەر بە بیستنی ئەوەی وتم جۆرج تەڕابشی، وتی: بەخێر بێیت و دەستی کرد بە پیشاندانی ئەو کتێب و وەرگێڕانانەی من کە لای ئەو دەست دەکەوت، پاشان درێژەی دایە: ڕوخسەتم بە. چووە ژوورەوە و خاون کارەکەی کە خاوەنی کتێبخانەکە بوو بانگکرد ئەویش هات وتی: بەخێر هاتی ئوستاز جۆرج، و میوانداری کردم، پێویستیەکەی خۆمم بە کتێبەکە بۆ گێڕایەوە لە بەر ئەوەی لە پاریس دەستم ناکەوێت و ناشتوانم لە لوبنانەوە بیهێنم بە هۆی شەڕی ناوخۆی لوبنانەوە، وهتد، وتی: بەخودا ئوستاز تۆ نازانی ئەم کتێبانە قەدەغەن؟ پێم وت: دەزانم بەڵام بەڵکو یارمەتیم بدەییت. وتی: لەگەڵم وەرە. پێکەوە ڕۆشتینە ژێر زەمینێکەوە دیتم کۆمەڵێك سندوق و کتێبی تری تێدا بوو، چوار بەرگی گەورەی ئیخوان ئەلسەفای دەرهێنا، وتی: فەرموو ئوستاز. نەیدەویست پارکەی وەربگرێت بەڵام من مکوڕبوم نرخەکەیم بە گشت سوپاسێکەوە دا.

من لە ڕێگای گەڕانەوەمدا لە فڕۆکەکەدا و لە ماڵەوەش هەموو خەیاڵم لای ئەوە بوو ئەو دەقە بدۆزمەوە کە جابری لە بارەی ئیخوان ئەلسەفاوە دەیڵێت گوایە ئەوان دژ بە لۆژیك و دژ بە ئەرستۆ و دژ بە فەلسەفە بوون.

بەشی چوارەمم لە نامەکان کردەوە بەدوای ئەو دەقەدا دەگەڕام کە لە پەراوێزی کتێبی “ڕەخنەی عەقڵی عەرەبی” ئاماژەی بۆ کرابوو بەڵام نەمدۆزیەوە، گەڕام و گەڕام و پاشان بە خۆمم وت: پێ دەچێت

هەڵەیەکی چاپ بوبێت بۆیە پێویستە دوبارە هەر پەنجاو یەك نامەکە بخوێنمەوە. بەمشێوەیە دەستم کرد بە خوێندنەوەی کتێبی نامەکانی ئیخوان ئەلسەفا بە هەر چوار بەشەکەیەوە تا گەشتم بە نامەکانی 10-11-12-13-14، زۆر بە توندی حەپەسام. لەم پێنج نامەیەدا، دوای ئەوەی خویان ناساند، بە ڕوونی شتێکی وا دەڵێن: ئەی براکەم، خودا بە ڕۆحی خۆی پشتیوانی تۆ و ئێمەش بێت، بزانە، هیچ دەروازەیەکت نیە بە ڕووی ئێمەدا لە ڕێگای لۆژیکەوە نەبێت لە بەر ئەوەی تەنها لۆژیکە دەتوانێت گوتار لە نێوانماندا شیاو بکات، وەرە با لۆژیك و کتێبەکانیت بۆ ڕاڤە بکەین، پاشان نامەکانی 10 بۆ 14 تەرخان دەکەن بۆ ڕاڤە کردنی کتێبی لۆژیکی ئەرستۆ وەك گوزارە و گوتراو و پێوەر و بەڵگە، زاراوکانیش بە شێوازە یۆنانیەکەی بەکاردەهێنن وەك ئەنالۆتیکا و کاتیگۆریاس و هتد.

کاتێك من ئەم پێنج نامەیەم دەخوێندەوە کە ڕاڤەیەکی تێروپڕی لۆژیکی ئەرستۆ بوو لە خۆمم دەپرسی: چۆن جابری دەڵێت ئیخوان ئەلسەفا ئەرستۆیان ڕەتکردۆتەوە؟ لۆژیکیان ڕەتکردۆتەوە؟ چۆن وتویانە مرۆڤ پێویستی بە لۆژیك و بە فەلسەفە نیە؟ دوبارە گەڕامەوە سەر خوێندنەوەی نامەکان تا گەشتمە نامەی حەڤدەیەم کە بەناونیشانی: هۆی جیاوازی زمانەکان، جابری ئەو دەقە وەك بەڵگەیەك بەکاریدەهێنێت بۆ ئەوەی کە ئیخوانە ئەڵسەفا گوایە وتبێتیان کە مرۆڤ پێویستی بە لۆژیك نیە. بە هەر حاڵ دەقەکە چی دەڵێت؟ ناوەڕۆکەکەی بەمشێوەیە: لە سەرەتای نامەکانماندا باسمان لە گرنگی لۆژیك کرد لە تێگەشتن و تێگەشتنی نامەکانماندا. بەڵام براکەمان بزانە کە دوو لۆژیك هەیە. لۆژیکێکی فەلسەفی هەیە بۆمان باس کردویت، هەروەها لۆژیکێکی زارەکی هەیە واتە گوتن، لە بەر ئەوەی ئەگەر گوتن نەبێت ئەوا لێکتێگەشتن لە نێوان مرۆڤدا نەدەبوو. دوای ئەوەی باس لە ڕۆڵی زمان دەکەن وەك بنچینە و ئامرازی لێکتێگشتن لە نێوان مرۆڤەکاندا هەروەها دەڵێن: بزانە دەرونانێکی بۆ گەرد هەن پێویستیان نە بە وتن و نە بە لۆژیك نیە لە تێگەیاندنی یەکتریدا، واتە دەرونانێکی ڕوحانی لە ڕێگای چاو، لە ڕێگای بەرکەوتن، لە ڕێگای ڕۆح، و ویژدان، وختورەوە یەکتر تێ دەگەیەنن وەك ئەوەی ئەمڕۆ دەیڵێین، بۆ ئەوەی پێویستی بە لۆژیکی زارەکی و گوتن ببێت. بەمشێوەیە جابری ئەم دێڕەی ئەوانی بەهەلزانیوە “پێویست بە لۆژیك ناکات” و وشەی زارەکی فەرامۆش کردوە بۆ ئەوەی بڵێت ئەمانە دژی لۆژیك بوون بە مانا فەلسەفیەکەی. پاشان چاوم کەوت بە بەڵگەیەکی تر ئەویش هەڵوێستی ئیخوان ئەلسەفا بوو لە بارەی ئەو پەیوەندییەی کە هەیە لە نێوان ئایین و فەلسەفە کە دۆگمایەکان لە سەردەمی

خۆیاندا (سەدی چوارەمی کۆچی) دەیانویست ئەو پەیوەندیە ببچڕێنن و داوای حەرامکردنی فەلسەفەیان دەکرد بە ناوی ئایینەوە. بەڵگەکە بە ڕوونی دەڵێت: بزانە برای چاك، خودا پشتیوانت بێت بە نوری خۆی، ئەوەی ئەحکامەکانی ئایین بزانێت ئەوا تەماشاکردنی زانستی فەلسەفە زیانی پێ ناگەیەنێت بەڵکو زانستی ئایینی پێ زیاد دەکات و زیاتر پەی بە ماناکانی دەبات". پاشان زیاتر ڕوونی دەکاتەوە: "لۆژیك تەرازووی فەلسەفەو ئامرازی فەیلەسوفە. ئەگەر فەلسەفە چاکترین هونەرەکان بێت بۆ مرۆق دوای پێغەمبەرایەتی ئەوا دەبێت تەرازوی فەلسەفە ببێتە ڕاسترین تەرازوکان و ئامرازی فەیلەسوفیش چاکترین ئامرازەکان بێت و هونەری (پیشە- صناعە) لۆژیك بە نیسبەت عەقڵ و مەعقولات وەك هونەری نەحوو وایە بۆ زمان و دەربڕین".

من کاتێك ئەم نامەو بەڵگانەم دەخوێندەوە توشی شۆکێکی مەزن و برینداربونی کبریائم بووم وەك ڕۆشنبیر، لە بەر ئەوەی ئەوەم لە بارەی کتێبەکەی جابریەوە نوسیبوو کە نوسیم: "ئەم کتێبە هەر کەس بیخوێنێتەوە دوای ئەوەی دەیخوێنێتەوە ناگەڕێتەوە سەر ئەو شێوەیەی جارانی کە لە سەری بووە پێش ئەوەی کتێبەکە بخوێنێتەوە".

لەو ڕۆژەوە گلەیەکەم ئیدی ئاراستەی جابری نەکرد، بەڵکو ئاراستەی خۆم کرد، لە بەر ئەوەی بڕیارێکم لە بارەی کتێبێکەوە داوە لە بابەتێکدا بۆ ئەوەی هەموو کلیلە مەعریفیەکانیم پێ بێت. وە سوێندێکم لە گەڵ خۆمدادا کە لەو کاتە بەدواوە هیچ شتێك نەڵێم و هیچ بڕیارێك نەدەم بۆ ئەوەی تەواو دڵنیا نەبم لە بارەی هەموو زانیاریەکانم لە بارەیەوە. بەمشێوەیە بڕیاری دوبارە پەروەردەکردنەوەی خۆم دا، دوبارە ڕۆشنبیرکردنەوەی خۆم. بەمشێوەیە من سەرمکردە سەر، من کە زمانی عەرەبی و کەلەپوری عەرەبیم بە شێوەیەکی بەشەکی لە زانکۆ خوێندبوو، بەشێوەیەکی ترسناك سەرمکردە سەر خوێندنەوەی کتێبەکانی کەلەپور و دەیەها و دەیەها لەو سەرچاوانەم بەسەرکردەوە کە جابری ئاماژەی بۆ کردبوون و هەموو بەڵگەکانم یەك بە یەك وردبینی دەکرد و لە ڕاستی هەموو بوارەکانیم دەکۆڵیەوە. بە ڕاشکاوی پێتان دەڵێم بەڵگەی ئیخوان ئەلسەفا تەنها بەڵگە نەبوو، بەڵکو چاوم کەوت بە دەیەها و دەیەها بەڵگەی وەك ئەو بەهەڵەدابردنانەی کە جابری بەرامبەر خوێنەرەکانی کتێبەکەی خۆی کردبووی کە منیش یەکێکیان بووم لەوانە، ئیدی ئەمەی بە مەبەست کردبێت یان بێ مەبەست –نازانم-.

ئەمڕۆ من بە ڕاشکاوی دەڵێم: من دانپێدانانێك بۆ جابری دەکەم، کە چارەکە سەدەیەکی تەواوم لە گەڵ بەسەر برد و ئەو هەموو ساڵە ئەوم خوێندەوە و سەرچاوەکانی و سەدەها لەو سەرچاوانەی کەلەپوری ئیسلامی

و پێش ئەویش مەسیحی و لە پێش ئەوانیشەوە کەلەپوری یۆنانی و هەر شتێك پێویست بێت بۆ گفتوگۆکردن لە گەل پرۆژەکەی ئەودا خوێندمەوە، من دانی پێدا دەنێم، لە بەردەم ئێوەدا، کە سودێکی زۆر گەورەی پێ گەیاندوم، ئەو ناچاری کردم دوبارە ڕۆشنبیریە کلەپوریەکەم بونیاد بنێمەوە. من زۆر قەرزاری ئەوم سەرەڕایی هەموو ئەو ڕەخنانەی ئاراستەم کردوە.

وێستگەی شەشەم:

ئەو پێنج وێستگەیەی کە پێشتر باسکراوە هەمووی وەك وێستگەی دەرچوون وابوون، لەوێوە هەموو ئەوانەم نوسی کە لە ماوەی ژیانمدا نوسیم لە لێکۆڵینەوە و وتار کە ژمارەکەی نزیك بووەتەوە لە پێنج سەد، وە کتێب کە نزیك بۆتەوە لە سی دانە، وە زیاتر لە سەد وەرگێڕان. بەڵام بە پێچوانەوە وێستگەی شەشەم وەك وێستگەی وەستان و بێ دەنگی و ئیفلیجی تەواوەتی بوو لە نوسین: وێستگەی ئازاری بەردەوامی سوریا لە چوار ساڵ لەمەوبەرەو بۆ ئەوەی لە ئاسۆوە هیچ موژدەیەکی کۆتایی هاتنی دەرکەوێت.
بە درێژای ئەو چوار ساڵە پێنوس هیچ یارمەتی دەرم نەبوو تەنها لە نوسینی دوو وتاردا نەبێت: کە یەکەمیان لە 21/3/2011 هاوکات لە گەڵ سەرەتاکانی شۆڕشەکانی بەهاری عەرەبی لە تونس و میسر و لیبیا، دوەمیشیان لە 28/5/2011 لە گەڵ تێکەڵ بوونی سوریاش بە هەراوهوریای ئەو بەهارە.

وتاری یەکەم ئەم ناونیشانەی لە خۆ گرتبوو: مێژویەکی بچوك لە پەراوێزی مێژویەکی گەورەدا. مەبەستم لە مێژوی گەورە شۆڕشەکانی بەهاری عەرەبی بوو کە ئەو کات وا دەردەکەوت وەك ئەوەی جیهانی عەرەبی بخاتە ناو قۆناغی شۆڕشە مێژویە گەورەکانی وەك ئەوەی فەڕەنسا لە ساڵی 1789 بەخۆیەوە بینی یان ئەوروپای ڕۆژئاوا لە ساڵی 1848 یان دەوڵەتانی بلۆکی ناسراو بە سۆشیالیستی لە کۆتاییەکانی سەدەی بیستدا. بەڵام مێژووی بچوك مەبەستم لێ ی ئەو مێژووە کەسیەی خۆم بوو کە هاوپەیوەستە بە نائومێدیەکی گەورە. من، وەك ئەوەی دەربارەی خۆم لە کۆتایی ئەو وتارەدا دەرباری شۆڕشەکانی بەهاری عەرەبی ئاماژەی بۆ کرد، کوێی نائومێدیم بە شۆڕشی ئاوابووی ئێران زیاتر لەوەی کوێی ئومێد بم بە شۆڕشەکانی بەهاری عەرەبی هەڵهاتوو، کە لە کۆتایی وتارەکەمدا وتم کە ئەگەر من ئومێدێکم بە شتێك هەبێت ئەوەیە کە بەڵکو ئەم ترس و بەدگومانیەم لە شوێنی خۆیدا نەبێت، بەڵکو ئەنجامەکانی ئەم شۆڕشە عەرەبیانە هەمان ئەنجامی شۆڕشی ئێرانی نەبن کە هێزە چالاکەکانی لە

ژێر ناوی ئایدۆلۆجیای ئایینی دا دەستیان بەسەرداگرت، بەڵکو خۆشبەختیم بەو بەهارە هاوەڵی هەمیشەییم بێت لەو تەمەنەی کە ماوەمە.
بەڵام، وەك بەرەو پێشڤەچونەکانی دواتری ڕوداوەکان سەلماندییان، بەڵگە بوو لە سەر ئەوەی کە ترسەکەم لە جێگای خۆیدا بوو: بەهاری عەرەبی دەرگایەکی نەکردەوە جگە لە دەرگای دۆزەخ و گەڕانەوە بۆ پێش تازەگەری چاوەڕوانکراو و سەر لە نوێ نغرۆبوون لە ناو زەلکاوی سەدەکانی ناوەڕاستی خاچپەرستی- هیلالی.

بەڵام وتاری دووەمم کە لە کۆتاییەکانی مانگی ئایاری 2011 نوسیم ناونیشانەکەی ئەمەبوو: سوریا: دەسەڵاتێك لە چاکسازیەوە بۆ خۆهەڵوەشاندنەوە. کە ناواخنەکەی ئەوە بوو کە سوریای، فرە ئایین و فرە تایەفەو ئیتنیك، بە نۆبەی خۆی لە بەردەم دەرگای دۆزەخی شەڕی ناوخۆدا وەستاوە ئەگەر دەسەڵات دەستپێشخەری نەکات بە چاکسازی کردن لە خۆیدا بە هەڵوەشاندنەوەی خۆی لە لایەن خۆیەوە. بە بێ ئەم هەڵوشانەوەیە هیچ ڕێگایەکی تر نیە بۆ چاکسازییەکی ئاشتیخوازانە کە وڵات لە وێران بوون بپارێزێت. بەڵام لە بری ئەوە ڕژێم هەتا خۆی لەو بەڵێنانەش دزیوە کە بۆ چاکسازی دابوی. بەڵام با دان بنێم بەوەشدا کە بڕوابونم لەو کاتەدا بە بڕێك لە ئومێد، بەوەی داوا لە ڕژێم بکەم کە لە پێناوی دوورخستنەوەی شەڕی ناوخۆی تایەفی وێرانکەر خۆی هەڵوەشێنێتەوە، لە جێگای خۆیدا نەبوو چونکە ئەوکات، واتە لە هەفتەکانی سەرەتای سەرهەڵدانی ڕاپەڕینی سوریادا، ڕۆڵی دەرکی لە ڕووی ڕاگەیاندن و پارەپێدان و چەکدارکردنەوەم درك پێ نەکردبوو، ئەو ڕۆڵەی کە ئەمڕۆ گەلی سوریا بە هەموو لایەکەوە نرخەکەی بە خوێن و بەگیان و بە وێرانکردنێك دەدەن کە لە هۆلاکۆوە وێنەی نەبووە، ئەمەش لە بارودۆخێکی هەرێمی و نێودەوڵەتدا کە ڕووبەڕووی ململانێیەکی گەرموگوڕی تایفی سونی/ شیعی دەبێتەوە کە زەنگی دووبارە بوونەوەی ئەو ململانێ زۆر دڕندانەی کاسۆلیکی/ پرۆستانتی لێ دەدات کە ئەوروپا لە سەدەی شازدەو حەڤدەدا بەخۆیەوە بینی.
ئەوەی دەمێنێتەوە لە کۆتاییدا بیڵێم ئەوەیە کە ئیفلیج بوونم لە نوسین، منێك کە هیچ شتێکم لە ژیاندا نەکردوە جگە نوسین، وەك مردن وایە. بەڵام بەهەرحاڵ وەك مردنێکی بچوك دەمێنێتەوە لە پەراوێزی ئەو مردنە گەورەیەدا کە مردنی نیشتیمانە.

تێبینی: ئەم وتارە دواهەمین وتاری بیرمەندی سوری “جۆرج تەڕابشی”یە، پێش کۆچی دوایی نوسەر لە 16/3/2016 .

سەرچاوە:

http://www.atheer.om/archives/11257/%D8%B3%D8%AA-%D9%85%D8%AD%D8%B7%D8%A7%D8%AA-%D9%81%D9%8A-%D8%AD%D9%8A%D8%A7%D8%AA%D9%8A/